

Aan de leden van de Gemeenteraad

Uw brief van

Uw kenmerk

Afdeling/Ambtenaar

Onderwerp

Ons kenmerk

Datum

Raadsinformatiebrief
Verwachtingen kosten
Individuele jeugdhulp.

3 november 2016

VERZONDEN - 3 NOV. 2016

Geachte Raad,

Het college heeft aan u toegezegd in de 8ste turap een uitspraak te doen over de uitgaven aan individuele voorzieningen in het kader van jeugdhulp. Op basis van de gegevens die nu beschikbaar zijn, is gebleken dat het budget voor jeugdhulp niet toereikend is.

In de jaarrekening van 2015 betrof de post individuele jeugdhulp een bedrag van € 1.994.639. In de begroting 2016 is voor deze post op dit moment € 1.081.000 opgenomen. Op basis van de gegevens die nu beschikbaar zijn voor individuele jeugdhulp, wordt geprognostiseerd dat het totaal van de financiële lasten voor de individuele jeugdhulp 2016 € 2.076.000 bedragen. Bij een budget van € 1.081.000 zou dit een tekort betekenen van € 995.000. Deze cijfers zijn echter nog erg onzeker.

Aangezien de lasten voor 2016 nog steeds erg onzeker zijn, is ervoor gekozen u middels deze raadsinformatiebrief te informeren. Eerder dit jaar was deze onzekerheid nog groter. Het merendeel van de zorgtrajecten is nu ingezet, terwijl voor de zomer dit nog niet het geval was. Daarnaast heeft het tijd gekost om de volledige managementinformatie uit het systeem te kunnen halen en te interpreteren. Daarom hebben wij voor dit moment gekozen om u te informeren. In de 9de turap verwachten wij dat de omvang van de kosten weer wat duidelijker is en leggen wij een voorstel begrotingswijziging aan u voor.

Individuele jeugdhulpvoorzieningen (ambulante begeleiding of verblijf) werden tot 1 januari 2015 bekostigd door de Provincie, zorgverzekering of AWBZ. Jeugdhulp wordt ingezet bij psychische problemen of stoornissen, psychosociale problemen, gedragsproblemen of een verstandelijke beperking van de jeugdige, of

opvoedproblemen van de ouders. In de geestelijke gezondheidszorg voor jeugdigen (jeugd-GGZ, bijv. behandelingen in instellingen voor (jeugd) psychiatrie of psychologiepraktijken) werkt men (wettelijk verplicht) met 'Diagnose Behandeling Combinaties' (DBC's). In de overige zorgvormen niet, (bijv. gehandicaptenzorg of zwaardere opvoedondersteuning), (de 'niet-DBC's), hierbij zijn tarieven en de wijze van facturatie overeengekomen in gemeentelijke contracten met zorgaanbieders.

De reden dat de omvang van het tekort nog erg onzeker is, is voornamelijk te wijten aan de kosten voor DBC's. We zullen dit hieronder toelichten en bespreken waar het geprognostiseerde tekort op is gebaseerd. Wij maken hierbij een onderscheid tussen DBC's en "niet-DBC's".

DBC's

DBC's worden gebruikt in de geestelijke gezondheidszorg voor jeugdigen (jeugd-GGZ). Toegang tot jeugd-GGZ loopt via de huisarts, jeugdarts en medisch specialisten. Dit zijn de wettelijke verwijzers voor alle vormen van jeugdhulp. De gemeente mag in beginsel niet treden in het oordeel van de verwijzer en heeft feitelijk dus geen invloed op het aantal verwijzingen en daarmee het aantal af te geven beschikkingen. Het CMD en het PlusTeam zijn ook wettelijke verwijzers. Hier is dus wel sprake van enige invloed omdat de verwijzing ingepast kan worden in een ondersteuningsplan.

Op het moment dat een beschikking voor jeugd-GGZ wordt afgegeven, is onbekend hoeveel specialistische zorg benodigd zal zijn en wat de kosten dus zullen zijn. DBC's werken met tijdseenheden die per diagnose verschillen. Aan de voorkant van een traject is de diagnose nog niet altijd bekend, waardoor ook onzeker is hoeveel minuten een behandeling duurt. Per tijdseenheid (bijv. 0 tot 599 minuten; 600 tot 999 minuten) geldt een ander tarief. Bekend is dat de kosten maximaal ca. € 30.000 per indicatie (per DBC) per jaar bedragen. Een beschikking wordt afgegeven voor de duur van één jaar. De facturatie van DBC's vindt pas plaats bij de afsluiting van een DBC, waardoor de werkelijke kosten dus ook dan pas duidelijk worden.

Er lopen nu 182 DBC's bij de gemeente Waalre. Hiervan is tot nu toe slechts €126.000 in rekening gebracht. Op basis van een analyse is de inschatting dat er ca. €900.000 kosten aan DBC's worden gemaakt in 2016. Deze analyse gaat er op basis van de ervaringscijfers 2015 vanuit dat 25% van de DBC's wordt gerealiseerd in 2016.

De DBC systematiek blijft wettelijk verplicht tot 1 januari 2018. Het is nog onbekend wat hiervoor in de plaats zal komen.

Niet DBC's

Voor de zorg die niet onder de DBC systematiek valt, zijn de kosten beter te prognosticeren. De soort, omvang en duur van de benodigde zorg en bijbehorende tarieven zijn voorafgaand aan het afgeven van een beschikking duidelijker dan bij de DBC's. Al geldt ook voor niet-DBC's dat pas bij de afrekening zeker is wat de kosten zullen zijn.

Er zijn op dit moment 230 niet-DBC dossiers binnen Waalre. Hiervan is tot en met september €581.000 betaald. Het totaal aan verwachte kosten voor 2016 bedraagt €1.250.000.

Prognose 2016

Uit 2015 resteert nog een deel van een balanspost van €74.000 (voordeel 2016) Dit doordat ook vorig jaar een schatting moest worden gemaakt van het totaal waarover in 2016 nog facturen moesten komen. Dit leidt voor de individuele voorzieningen jeugd tot het beeld op de volgende pagina.

Huidige begroting	€	1.081.000
Balanspost onderhanden werk	€	-74.000
Inschatting lasten 2016 DBC's	€	900.000
Inschatting lasten 2016 niet-DBC's	€	1.250.000
Totale lasten 2016	€	2.076.000
Tekort	€	-995.000

Zekerheid over lasten 2016

Zoals onder de kopjes DBC's en niet-DBC's is toegelicht, hangen de werkelijke lasten voor 2016 af van de omvang van de verleende zorg in 2016, de zogenaamde 'productie'. Met zorgaanbieders wordt getracht tussentijds af te stemmen over de omvang van de door hen verleende zorg. Zij zijn echter pas verplicht om dit in beeld te brengen na afloop van het jaar. Met zorgaanbieders zijn regionaal de volgende afspraken gemaakt over de facturering en verantwoording over de 'productie' 2016:

- Voor 1 januari 2017 dient de productie tot en met november 2016 gefactureerd te zijn;
- Voor 1 februari 2017 dient te productie van geheel 2016 gefactureerd te zijn;
- Voor 1 maart 2017 dient de productieverantwoording 2016 aangeleverd te zijn.

Wij zullen zoals vermeld in de inleiding in de 9^e Turap een voorstel tot een begrotingswijziging doen op basis van de gegevens die op dat moment bekend zijn. Medio februari zullen we u bij de behandeling van de 1^e Turap 2017 informeren over de stand van zaken.

Oorzaken tekort

In 2015 heeft Waalre bij de decentralisatie van de jeugdhulp een budget ontvangen dat werd gebaseerd op de (regionale) historische uitgaven waarin meteen een flinke korting werd verwerkt. Helaas zijn de historische gegevens van vóór 2015 over zorggebruik en zorguitgaven in Waalre niet beschikbaar.

Afgelopen maand is een benchmark uitgevoerd met 19 gemeenten¹ die vergelijkbaar zijn met de gemeente Waalre. Hieruit blijkt dat Waalre ca. 30% minder budget heeft ontvangen voor jeugdhulp, terwijl de uitgaven in 2015 – waarin de focus op de transitie lag en uitgaven dus feitelijk overeen zouden moeten komen met de historische uitgaven waarop de hoogte van het budget was gebaseerd - zelfs hoger zijn (ca. 107%) dan in deze gemeenten.

Kortom, bij aanvang van de uitvoering van de Jeugdwet werden aan Waalre al veel te weinig middelen toebedeeld.

Eén van de basisgedachten is dat gemeenten de jeugdhulptaken met minder middelen uit zouden kunnen voeren, omdat de gemeente in haar nabijheid bij de inwoners kan inzetten op preventie en vroegsignalering waardoor de vraag naar duurdere zorg af zal nemen. Hier zetten wij met het CMD en het PlusTeam ook op in, maar dit vergt een investering, waarbij de mogelijke vermindering van de kosten pas later te verwachten zijn.

Tot slot is al eerder in deze brief besproken dat verwijzingen voor jeugdhulp niet alleen lopen via het CMD of het PlusTeam, maar veelal via de huisartsen, jeugdartsen en medisch specialisten. Vanuit de Jeugdwet heeft Waalre de plicht om toegang tot zorg te waarborgen, waardoor de uitgaven die veroorzaakt worden door verwijzingen door deze professionals, niet of nauwelijks beïnvloedbaar zijn.

Maatregelen

Uiteraard zien wij de noodzaak om de uitgaven in lijn te brengen met het budget. De afdeling Sociaal Domein is hard aan het werk met diverse maatregelen om meer in control te komen over de uitgaven en om ervoor te zorgen dat het beschikbare budget toereikend wordt. Hieronder staan de maatregelen beschreven. Deze zijn deels al ingezet en dienen deels nog verder uitgewerkt te worden. Onder de schuin gedrukte maatregelen leest u wat reeds in gang is gezet.

1. *De achtergrond van de kosten (laten) onderzoeken om zo meer inzicht te krijgen in mogelijke maatregelen om deze kosten omlaag te krijgen. Hierbij moet ondermeer worden meegenomen of er individuele voorzieningen jeugdhulp zijn verleend die eigenlijk vanuit de Wet Langdurige Zorg (WLZ) bekostigd hadden moeten worden.*
 - De GGD is in opdracht van de gemeente Waalre bezig om voor lokale aanbieders van Jeugd-GGZ (de kinderpsychologen) een vergelijking te maken van het zorggebruik met de jaren 2013-2014-2015-2016.

¹ Someren (18.690), Brielle (16.312), Heumen (16.334), Vianen (19.596), Hilvarenbeek (15.092), Bergeijk (18.256), Haren (18.782), Bladel (19.834), Sint-Oedenrode (17.934), Son en Breugel (16.235), Alblasserdam (19.801), Nederweert (16.751), Zuidhorn (18.775), Drechterland (19.250), Heerde (18.490), Olst-Wijhe (17.770), Eersel (18.183), Landerd (15.266), Naarden (17.205), Oirschot (17.980), Waalre (16.874)

2. *Het PlusTeam minder zorg laten inzetten vanuit gecontracteerde aanbieders en meer zorg zelf laten verlenen.*
3. *Afspraken maken met verwijzers.*
 - Er is door het CMD nauwere afstemming en samenwerking gezocht met de praktijkondersteuner Jeugd-GGZ van de huisartsen.
 - Er is sinds eind 2014 overleg met de huisartsen over de inzet van jeugdhulp.
4. *Vanuit subregionale inkoop meer sturen op kosten.*
 - Inzicht verkrijgen in producten en diensten(=zorgvormen) en daarmee samenhangende bekostigingssystematiek met als resultaat een sturingsvisie (Werkgroep Producten Diensten Catalogus / Werkgroep Tarifiering).
 - Verbetering van de monitoring (Werkgroep Monitoring en Verantwoording).
 - Verbeteren van administratieve processen, zowel van de gemeente als aan de kant van de zorgaanbieders (werkgroep Administratieve processen).
- 5 *Inzet op preventie*
 - De samenwerking in de Zorg Advies Teams (ouders – (voor)schoolse voorziening – CMD) loopt heel goed, evenals de samenwerking (breed) tussen partners die in de gemeente Waalre met jeugd werken (politie; jeugd- en jongerenwerk; GGD: Zuidzorg; onderwijs; de voorschoolse voorzieningen; CMD; PlusTeam). (Vroeg)signalering wordt steeds hierdoor steeds beter.
 - Door de werkwijze gebaseerd op de visie Persoonlijk& Dichtbij, waarbij met de jeugdige en het gezin een ondersteuningsplan wordt opgesteld, is de volledige ondersteuningsbehoefte direct in beeld, evenals hetgeen op eigen kracht door het gezin/het sociale netwerk zelf kan worden gedaan.

Naast deze maatregelen, willen wij met u als raad – bij voorkeur in de (verwachte) raads werkgroep "Sturen op het Sociaal Domein" - in overleg over mogelijkheden om meer inzicht te krijgen in de oorzaken van de kosten en keuzes die uw gemeenteraad hier vervolgens in kan maken. Hierbij is het noodzakelijk dat ook experts worden betrokken vanuit de projectgroep inkoop, verwijzers (huisartsen), CMD, PlusTeam en zorgaanbieders. Goede samenwerkingsafspraken zijn essentieel om jeugdhulp "zo licht als kan, zo zwaar als moet" te kunnen inzetten en gelijktijdig de kosten te kunnen beheersen.

Conclusie

Wij willen onze wettelijke plicht naleven en jeugdhulp blijven bieden aan de jeugdigen in Waalre. Jeugdigen hebben hier recht op en daarbij zijn experts vanuit de jeugdhulp van mening dat het niet tijdig leveren van jeugdhulp de vraag naar veel duurdere (crisis) jeugdhulp zal doen toenemen.

Uitvoering van de zorgplicht vanuit de Jeugdwet heeft voor Waalre nu helaas geleid tot een fors tekort dat op dit moment geraamd wordt op € 995.000. Dit is door de wijze van facturering (wettelijk verplicht voor DBC's) nog met de nodige onzekerheid omkleed. Deze onzekerheid en het feit dat wij niet over ervaringscijfers beschikken van vóór 1 januari 2015 zijn redenen dat wij u hierover nu op deze manier

informereren. Een voorstel tot begrotingswijziging 2016 ontvangt u in de 9^e Turap 2016 en bij de 1^e Turap 2017 zullen wij de dan beschikbare cijfers over 2017 presenteren.

Wij kunnen stellen dat de transitie van de jeugdhulp niet heeft geleid tot incidenten en dat onze jeugd goede zorg heeft ontvangen. De transformatie is echter nog in volle gang en vergt de nodige tijd en inspanning. Ons uitgangspunt is dat wij samen met u en onze maatschappelijke partners de huidige wijze van het bieden van kwalitatief goede jeugdhulp – met één gezin, één plan, één coördinator – kunnen behouden voor de jeugdigen en gezinnen in de gemeente Waalre. Om deze taak, maar ook alle andere belangrijke taken en voorzieningen in Waalre te kunnen blijven financieren, dient daarbij gezamenlijk toegewerkt te worden naar een financieel houdbaar systeem waarbij de uitgaven passen binnen het beschikbare budget. Onze inspanningen zijn daarop gericht.

Hoogachtend,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN WAALRE,

de secretaris,

drs. J.W.F. Compagne

de burgemeester,

drs. J.W. Brenninkmeijer